

ЛІТЕРАТУРА

1. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, Council for Cultural Cooperation (CDCC) a Second B. Education for Europe. Strasburg, 1997. P. 11.
2. Johns, A. M. (2012) The History of English for Specific Purposes Research, in The Handbook of English for Specific Purposes (eds B. Paltridge and S. Starfield), John Wiley & Sons, Ltd, Chichester, UK. doi: 10.1002/9781118339855.ch.
3. Pisarenko, V. (2017). Teaching a Foreign Language Using Videos. Social Sciences, 6(4), 125. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/socsci6040125>.
4. Savignon S.J. Interpreting communicative language teaching. Context and concerns in teacher education. Yale University Press. New Haven & London, 2002. 243 p.

УДК 378.014

Фоміна Л. В., Каліна К. Є., Скорбач Т. В.

Харківський національний медичний університет

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано наукові підходи до визначення іміджу викладача сучасного ЗВО; наголошено на актуальності та доцільності формування позитивного професійного іміджу педагога як провідного чинника високо іміджу ЗВО; досліджено складові іміджу викладача; виокремлено необхідність слідування нормам академічної доброчесності для формування позитивного професійного іміджу викладача не тільки в межах ЗВО, а й міжнародної академічної спільноти; визначено напрями діяльності викладача ЗВО з урахуванням дотримання в професійній діяльності принципів і норм академічної доброчесності.

Ключові слова: викладач, професійний імідж, вищий навчальний заклад, академічна доброчесність.

The article analyzes the scientific approaches to determining the image of a teacher of modern higher education institution; emphasis is placed on the relevance and expediency of forming a positive professional image of the teacher as a leading factor in the high image of higher education institution; the components of the teacher's image are studied; the need to follow the norms of academic integrity for the formation of a positive professional image of the teacher not only within higher education institution, but also the international academic community; the directions of activity of the teacher of higher education institution are taken into account taking into account observance in professional activity of principles and norms of academic integrity.

Key words: teacher; professional image, higher education institution, academic integrity.

Постановка проблеми. В умовах високої конкуренції на ринку праці для закладів вищої освіти особливо гостро постало питання щодо кількості здобувачів вищої освіти, державного фінансування, визнання українських дипломів у європейському та світовому просторі. Зрозуміло, що висока якість вищої освіти неможлива без дотримання норм і принципів академічної доброчесності університетською спільнотою. Питання академічної доброчесності посідають важливе місце в колі питань, якими опікуються заклади вищої освіти щодо якості надання освітніх послуг, престижності та забезпечення високого наукового рівня професорсько-викладацької спільноти. Відомо, що одним з ключових аспектів формування високого рівня й позитивного іміджу ЗВО на ринку освітніх послуг є

імідж академічної спільноти. Визначаючи поняття іміджу сучасного викладача ЗВО, необхідно зауважити на тому, що процес формування іміджу є складним і залежить від багатьох чинників, серед яких можна виокремити індивідуальні можливості викладача, актуальні потреби освітніх завдань, реалізацію комунікативних зв'язків, використання інформаційних засобів та задоволення здобувачів вищої освіти тощо.

Уведення статті 42 Закону України «Про освіту» на законодавчому рівні чітко визначило вектор розвитку національної системи освіти з усвідомленням важливості й необхідності застосування академічної доброчесності як цінності довіри до результатів наукових досягнень, до якості результатів навчання й провідного чинника створення позитивного іміджу закладу освіти та академічної спільноти. Зрозуміло, що академічна доброчесність визнається провідною складовою міжнародного іміджу не тільки університету, а й викладача закладу вищої освіти зокрема.

Огляд останніх досліджень і публікацій із цієї проблеми. Питання іміджу викладача ЗВО останнім часом порушуються психолого-педагогічною науковою спільнотою дедалі частіше. Так, дослідженням різних аспектів, складових і напрямів формування іміджу присвячені праці Л. Брауна, О. Грейліх, Т. Демчук, Т. Кулакової, С. Саяпіної, М. Талена, Ф.Тейлора, А. Файоля. Однак варто зазначити, що, незважаючи на значну увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників до зазначеного питання, окремі аспекти питання іміджу викладача ЗВО залишаються не вирішеними.

Формулювання завдання дослідження. Метою цієї статті є визначення необхідності дотримання принципів академічної доброчесності викладачами для формування й підтримки позитивного іміджу сучасного викладача закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Відомо, що імідж будь-якого закладу освіти, а особливо закладу вищої освіти, – це складний, інтегративний феномен. Визначаючи його складники, встановлено, що високий професійний імідж керівника установи та його співробітників і визначають імідж самого навчального закладу. Саме тому питання формування професійного іміджу викладача ЗВО і є нагальним.

Доведено, що на формування іміджу сучасного ЗВО впливають різні фактори, проте, на наш погляд, найбільш вагоме значення має професійний імідж викладачів ЗВО. Як зазначає О. Беляєва, викладач є офіційним представником вищого навчального закладу, тому його імідж є невід'ємним компонентом формування позитивного іміджу всього ЗВО, що, у свою чергу, призводить до успішного просування на ринку освітніх послуг, визнання здобутків на міжнародному рівні [1].

Слід зазначити, що на цей час висувуються принципово нові вимоги до особистості викладача, його професійних якостей. Усе це пов'язано з реформами в освітньому просторі, переходом до гуманізації та демократизації, встановлення суб'єкт-суб'єктних відносин, новими підходами в навчально-виховному процесі, орієнтованими на активний розвиток особистості здобувачів освіти, залучення до творчого пошуку, широкого використання ІКТ, інноваційних технологій у процесах навчання та виховання у ЗВО.

Досліджуючи сутність дефініції «імідж», ми дійшли висновку, що створення позитивного професійного іміджу викладача є основою для самовдосконалення, саморозвитку особистості. Імідж представника будь-якої професії спирається на найважливіші професійні характеристики, що презентуються через зовнішній вигляд, професійні компетентності та особистісні якості. Для педагога імідж відіграє важливу роль у забезпеченні успіху навчально-виховної діяльності. Імідж педагога розуміємо як сукупність особливостей і характерних рис особистості, які формують її індивідуальний образ як фахівця. Н. Гузій запропонувала розглядати поняття «педагогічний імідж» як категорію, що характеризує стиль професійно-педагогічної діяльності, манеру спілкування, уміння індивідуалізувати свій образ. Суспільство, зазвичай, висуває вимоги до професійного іміджу викладача та впливає на його зміст. Однак варто зазначити необхідність дотримання провідних принципів наукової етики, моралі, доброчесності, які є провідними складовими для іміджу викладача ЗВО.

Імідж сучасного викладача має спиратися на державні закони, положення, університетський статут, розпорядження, положення та кодекси науковця, професійної, етичної, наукової сторін регулювання діяльності закладу вищої освіти.

Безперечно, питання академічної доброчесності у ЗВО регулюються на державному законодавчому рівні та нормативній документації власне закладу освіти, але слід завжди пам'ятати, що академічна доброчесність є складовою якості надання освітніх послуг. Також необхідно відзначити, що відповідно до Професійного стандарту викладачів закладів вищої освіти основною метою професійної діяльності визначено «формування громадянських, професійних і світоглядних компетентностей, морально-етичних цінностей у здобувачів вищої освіти» [3].

Таким чином, дотримання принципів і норм академічної доброчесності є провідними щодо створення позитивного професійного іміджу. Відповідно до загальних компетентностей, якими має володіти викладач, окрім професійних, важливе значення надається саме таким: здатність до соціально-відповідальної та свідомої діяльності, дотримання етичних мотивів, уміння мотивувати людей. На наш погляд, відповідно до загальних компетентностей викладач ЗВО має будувати навчально-виховний процес, спираючись на принципи наукової етики та академічної доброчесності, навчати здобувачів вищої освіти керуватися ними й дотримуватися під час навчання та подальшої наукової та професійної діяльності. Відповідно до трудових функцій викладачі ЗВО повинні володіти професійними компетентностями, знаннями, уміннями та навичками.

Відповідно до Стандарту викладач ЗВО повинен знати й дотримуватися нормативних документів і правил, що забезпечують захист інтелектуальної власності. З огляду на це, викладач ЗВО має бути взірцем академічної доброчесності. Також слід звернути увагу й на той факт, що обов'язковим для сучасного викладача є пояснення для здобувачів необхідності освіти та доцільності знання й дотримання вимог щодо інтелектуальної власності, уміти засвідчувати авторське право й відстоювати власні напрацювання щодо принципів академічної доброчесності.

Висновки із цього дослідження та перспективи. У межах питання, що досліджується, на наш погляд, особливо цінним для високих показників професійного іміджу сучасного викладача ЗВО має найвагоміше значення

академічна доброчесність, що визначає високий рівень наукових і теоретико-методологічних напрацювань для створення власного іміджу, визнання професійних здобутків і значущість для міжнародної академічної спільноти.

Таким чином, для формування високого професійного іміджу викладач сучасного ЗВО має слідувати принципам академічної доброчесності, а саме: усвідомлювати сутність та принципи академічної доброчесності; визначати ознаки її порушення; бути взірцем для здобувачів і колег; уміти проводити роз'яснювальну роботу щодо дотримання норм і принципів академічної доброчесності в академічній спільноті ЗВО; усвідомлювати значимість і відповідальність перед академічною спільнотою в межах професійних та морально-етичних обов'язків; діяти в професійних і навчальних ситуаціях з позицій академічної доброчесності та професійної етики. Саме дотримання зазначених вище принципів сприятимуть створенню позитивного професійного іміджу викладача сучасного ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляєва О. Імідж викладача вишу: комунікативний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2015. № 2 (151). С. 37–40.
2. Грейліх О. Психологія формування іміджу викладача вишого начального закладу *Гуманітарний вісник*. 2007. № 19. С. 14–21.
3. Наказ про затвердження професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Режим доступу: https://ru.osvita.ua/doc/files/news/819/81950/1_610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf

UDC 811.112.2:81'243

Mihaela Hristea

Dimitrie Cantemir Christian Universität Bukarest INTERKULTURELLER ANSATZ DES FREMSPRACHLICHEN DEUTSCHUNTERRICHTS

Das interkulturelle Konzept der Fremdsprachendidaktik geht von grundlegenden pädagogischen Überlegungen aus, die sich aus der genaueren Analyse der Lernerperspektive ergeben. Dabei werden Faktoren der kulturspezifisch und individuell geprägten Lebenserfahrung eine wichtige Rolle spielen. Der interkulturelle Ansatz entwickelt sich dort, wo man eine ausgeprägte geografische, kulturelle Distanz und anders geartete gesellschaftliche Verhältnisse im Vergleich zu den Zielländern vorfindet.

Schlüsselwörter: *Fremdsprachendidaktik, interkulturell, kulturspezifisch, kulturelle Distanz, pädagogisch.*

Der interkulturelle Ansatz ist eine Weiterentwicklung des pragmatisch-funktionalen Konzepts, ein Entwurf einer zielgruppen bzw. regionalspezifischen Didaktik und Methodik des fremdsprachlichen Deutschunterrichts seit der zweiten Hälfte der 80er Jahre.

Diese Methode hat als Ausgangspunkt die Tatsache, dass das Erlernen einer Fremdsprache, die nicht als internationale Verkehrssprache gebraucht wird - dazu gehört Deutsch in den Zielsprachenfernen Ländern - dazu beitragen muss, dass der Student die fremde Welt, die ihm im Unterricht begegnet, besser verstehen lernt und dass aus der Auseinandersetzung mit der fremden Welt die eigene Welt deutlichere Konturen annimmt.